

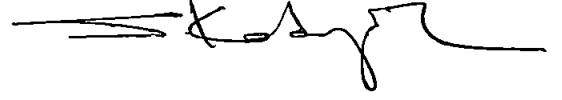
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Özel Sağlık Kurum Ve Kuruluşlarının Devletleştirilmesine Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 11/12/2024

Saliha Sera Kadıgil

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 12-12-2024	Esas No: 2/2770

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK. LİGİ
11 Aralık 2024
Numara:

T B M M GENEL ERRAK
11 Aralık 2024
No: 1545607

GENEL GEREKÇE

AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılından sonra 'Sağlıkta Dönüşüm' adı altında hızla yaygınlaşan piyasalaştırılmış sağlık sisteminin ölümcül sonuçlarını ve faturasını en ağır biçimde ödemeye devam ediyoruz.

Türkiye'de 1980 sonrası uygulamaya konulan neoliberal ekonomi politikaları, özel sağlık kuruluşlarına getirilen teşviklerle sermaye sınıfı sağlığı yatırım yapılabilecek bakir alanlardan biri olarak keşfederken esas olarak Dünya Bankası tarafından eskiden beri dayatılan, ancak Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) 2002'de iktidara gelmesinden sonra uygun mecrayı bulan "Sağlık Reformu" sürecinde gerçekleşmiştir. Sosyal güvenlik örgütlerinin birleştirilmesi, genel sağlık sigortasının kurulması ve kamu hastanelerinin özertleştirilmesi gibi "reform adımları" AKP ile hızla hayata geçirilirken bu süreçte birçok eksiği olsa da sosyalleştirme temel alınarak kurulan Sağlık Ocakları yerine getirilen Aile Hekimliği ve Aile Sağlığı Merkezlerinde (ASM) hekimler hem merkeze kayıtlı hastalara bakarken hem de çalıştığı sağlık merkezinin finansal giderlerini, tıpkı bir işletme gibi yönetmek zorunda bırakıldı. Kamu hastaneleri teker teker birer 'işletme'ye dönüştürülürken kamu özel işbirliği modeliyle her biri birer kara deliğe dönüşen şehir hastaneleri inşa edilmiştir.

Sözde bile olsa anayasa tarafından güvence altına alınmış "sağlık hakkı" ve devlete sorumluluklar yükleyen ilgili anayasal hükümler AKP döneminde tümüyle terk edilmiş, sağlık hizmetleri her kademesinde özelleştirilmiş ve piyasalaştırılmış, devasa kârların döndüğü patronlar tarafından oldukça rağbet edilen bir sektör haline gelmiştir.

2002-2019 yılları arasında Sağlık Bakanlığı hastanelerinin sayısı % 15,6 artışla 774'ten 895'e, üniversite hastanelerinin sayısı % 36 artışla 50'den 68'e çıkarken özel hastanelerin sayısı % 112,2 artışla 271'den 575'e yükselmiştir. Aynı dönemde özel hastanelerin yatak sayısı yüzde 313, ameliyat sayıları da yüzde 575 artarak, Sağlık Bakanlığı ve üniversite hastanelerini ikiye katlamıştır. Yine bu süreçte koruyucu sağlık hizmetleri terk edilmiş, sevk zincirine dayanan basamaklı sistem sözde kalmış ve yurttaşlar sistem tarafından poliklinik muayenesi, tetkik ve ameliyata yönlendirilmiş, sonuç alınamayan sağlık talepleri kışkırtılmıştır ve özel hastanelere yapılan başvurular yüzde 1176 artmıştır.

2022 Sağlık İstatistikleri Yıllığı'na göre, Sağlık Bakanlığı hastanelerine başvuran hasta sayısı 2021'de 305 milyondan 375 milyona, üniversite hastanelerindeki hasta sayısı 40 milyondan 45 milyona çıkarken, özel hastanelere başvuran hasta sayısı da 69 milyondan 75 milyona çıkmıştır.

2012 yılından itibaren SGK'nın hasta başına devlet hastanelerine yaptığı ödeme 4,7 kat artarken özel hastanelere yaptığı ödeme 9,4 kat arttı. Benzer şekilde SGK'nın özel hastanelere hasta başına yaptığı ödemenin ortalama ödemeye oranı 2012'de yüzde 105 iken 2024'ün ilk altı ayında yüzde 153'e yükselmiştir.

SGK, 2024'ün ilk altı ayında özel hastanelere hasta başına yaklaşık 3 kat daha fazla ödeme yaptığı örneğin, SGK 2024 yılında devlet ikinci basamak hastanelerine hasta başına 282 TL öderken özel hastanelere 801 TL ödeme yaptığı yine kayıtlarda mevcuttur. Özel hastanelere başvuran hasta sayısında ve oranında azalma olmasına rağmen SGK'nın özel hastanelere birim düzeyinde yaptığı ödemelerin arttığı aynı verilerde görülmektedir.

Öte yandan Sağlıkta Dönüşüm adı altında yaratılan garabetin bir diğer vechesi ise acil servislerde yaşanan yoğunluktur. 2023 yılında 150 milyon 523 bin 406 kişinin acil servise başvurduğu kayıtlara geçmiştir.

Tüm bu sürece paralel olarak üniversite hastaneleri eğitim veren, hekim ve uzman yetiştiren ileri düzey sağlık merkezleri olmaktan çıkarılarak Sağlık Bakanlığına bağlanmaya çalışılmış, buralardaki öğretim üyeleri de diğer kamu hastanelerinde olduğu gibi performans baskısı altına alınarak tıp eğitiminin niteliği düşürülmüştür. 3 dakikada bir hasta bakmaya mahkum edilen performans kriterleriyle sistematik bir mobbinge uğrayan hekimler “giderlerse gitsinler” denilerek yurt dışına itilmiştir. 2013 yılının ilk on ayında yurtdışında çalışabilmek için Türk Tabipleri Birliği’nden alınan “iyi hal belgesi” sayısı 70 iken 2023’nin ilk on ayında bu sayı 36 kattan fazla bir yükseliş ile 2541’e ulaşmıştır. 2023’e geldiğimizde ise bu sayı 3025’e ulaşmıştır.

Son olarak “Yenidoğan Çetesi” adıyla ortaya çıkan vahşetin boyutları özelleştirme politikalarının vardığı noktayı tüm çıplaklığıyla göz önüne sermektedir ancak bu olay buzdağının görünen yüzüdür. Yenidoğan Çetesi gibi pek çok çetenin Türkiye’nin çeşitli yerlerinde insan hayatını hiçe sayarak türlü dolandırıcılıklarla para kazandığına ilişkin çok sayıda şikayet, bilgi, belge kamuoyunda paylaşılmaktadır.

Bizzat devletin kendi kurumlarının raporlarında bu usulsüzlükler yer almaktadır. Sayıştay’ın 2019 yılında yayınlana raporu, özel hastanelerin, izinli veya raporlu kimi doktorları muayene veya ameliyat yapmış gibi göstererek SGK’ya fatura kestğini ve bu şekilde milyonlarca TL kamu zararına yol açtıklarını ortaya koymaktadır. Aynı raporda nitelikli bir sağlık hizmeti için konulan işlem ve muayene sayısı üst sınırlarına uyulmadığı ifade edilirken, fizik tedavi biriminde toplam 16 olan günlük hasta sayısının aşıldığını ve 976 hasta girişinin yapıldığı öğrenildi. 411 sigortalıya ölüm tarihinden sonra bir milyon TL’ye yakın tutarda hizmet sunulduğu, ortopedi ameliyatında 1 adet kullanılan malzemenin 48 adet olarak faturalandırıldığı, aynı günde bir hastaya 10’a yakın farklı branşta işlem yapıldığı gibi onlarca usulsüzlük yine bu raporda mevcuttur.

Bu yılın ağustos ayında Siirt’te Nakşibendi tarikatına mensup bir aileye ait olduğu bilinen Özel Hayat Hastanesi’nde yatakların boş olmasına rağmen dolu gösterilerek SGK üzerinden milyonlarca liralık vurgun yapıldığı ortaya çıkmıştır.

Geçtiğimiz yılın nisan ayında İzmir Menemen’de bulunan bir özel hastanede aralarında hastane sahibinin de olduğu 14 kişi usulsüz işlem yapılarak kamuyu 147 milyon TL zarara uğrattıkları iddiası basına yansımıştır. Yapılmamış tedavi ve operasyonları yapılmış gibi göstermek, yurt dışındaki doktorları hastanede çalışıyormuş gibi göstererek kaşelerini kullanmak, çeşitli yöntemlerle sahte fatura düzenlemek bu hastanenin kullandığı dolandırıcılık yöntemlerinden bazılarıdır.

2016 yılında Urfa’da özel bir hastanede usulsüz işlemlerle kamuyu zarara uğrattıkları iddiasıyla onlarca kişi tutuklanmış, 500’den fazla sahte veri girişi yapıldığı, böylelikle olmayan hastalara muayene ve tedavi yapılmış gibi gösterilerek haksız kazanç sağlandığı belirlenmiştir.

Tüm bunlar ve burada sıralayamadığımız pek çok örnek daha, ucuza daha kaliteli hizmet iddiasıyla rıza üretilen özel sağlık sisteminin iddiasını gerçekleştirmediğini ortaya koymakta özel hastaneler ve özel sağlık kurumlarının gereksiz sağlık harcamaları ile sigorta sistemini dolandırdıkları, maliyeti düşürmek için tıbbi gerekliliklerin izin verdiği sınırların ötesinde

kısıtlamalar yaparak karlarını artırdıkları ve daha önemlisi insan hayatına kast ettiklerini göstermektedir.

Bu sebeple Türkiye İşçi Partisi olarak herkese eşit, parasız, bilimsel, nitelikli ve ulaşılabilir bir sağlık hizmeti sunulması gerekliliğinin devletin temel görevlerinden birisi olduğuna inandığımızı bir kez daha vurguluyor ve tüm özel hastanelerin ivedilikle kamulaştırılmasını teklif ediyoruz.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile özel hastane açılmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Bu madde ile, 20/11/1984 tarihli ve 3082 sayılı Kamu Yararının Zorunlu Kıldığı Hallerde, Kamu Hizmeti Niteliği Taşıyan Özel Teşebbüslerin Devletleştirilebilmesi Usul ve Esasları Hakkında Kanuna geçici bir madde eklenmiş ve özel sağlık kurum- kuruluşlarının kamulaştırılması amaçlanmıştır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

ÖZEL SAĞLIK KURUM VE KURULUŞLARININ DEVLETLEŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 24/5/1933 tarihli ve 2219 sayılı Hususi Hastaneler Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 20/11/1984 tarihli ve 3082 sayılı Kamu Yararının Zorunlu Kıldığı Hallerde, Kamu Hizmeti Niteliği Taşıyan Özel Teşebbüslerin Devletleştirilebilmesi Usul ve Esasları Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 1- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş veya işletilmekte olan özel sağlık kurum ve kuruluşları bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde bu Kanun hükümlerine göre devletleştirilir.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.